

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/n-r/jan-rubas/9638,Jan-Rubas.html>
2024-11-23, 12:27

Jan Rubas urodził się 17 maja 1901 r. w Czechlu w pow. pleszewskim. Był synem Marcina i Stanisławy. Szkołę powszechną ukończył w Niemczech, w Westfalii, gdzie do osiemnastego roku życia mieszkał ze swoją rodziną. Tam wychowywał się w środowisku polonijnym, w rodzinie kultywującej tradycje patriotyczne. Pod wpływem wydarzeń w latach 1914-1918 przejawiał duże zainteresowanie wiadomościami o rodzącym się ruchu niepodległościowym, docierającymi z terenów polskich. Jesienią 1918 r. wraz z dwoma kolegami, w tajemnicy przed rodzicami, wyjechał, bez pieniędzy, „na gapę”, w swe rodzinne strony, do Pleszewa z postanowieniem udziału w walkach o niepodległość Polski. Tam zaciągnął się do grup rodzącego się Powstania Wielkopolskiego. Jan Rubas został przyjęty do Batalionu Pleszewskiego i w jego składzie brał udział w walkach powstańczych. Batalion w marcu 1919 r. został wcielony do 8 Pułku Strzelców Wielkopolskich. W styczniu 1920 r. pułk przemianowano na 62 pp, a następnie przeniesiono do Bydgoszczy.

W 1922 r. Jan Rubas ukończył szkołę podoficerską i rozkazem dowódcy 15 Dywizji Piechoty otrzymał nominację na podoficera zawodowego. W służbie należał do wyróżniających się podoficerów i dlatego w 1924 r. został skierowany (jako plutonowy) do tworzącego się w powiecie krzemienieckim IV Batalionu Korpusu Ochrony Pogranicza „Dederkały”. Służbę w KOP uważał za wielkie wyróżnienie i patriotyczny obowiązek. W dederkalskim batalionie, po wstępnym przeszkoleniu, rozpoczął odpowiedzialną i bardzo wówczas niebezpieczną służbę graniczną na stanowisku dowódcy strażnicy w Łanowcach w 3 kompanii granicznej. Potem objął dowództwo strażnicy w 4 kompanii granicznej w Białozórce. W 1931 roku został dowódcą strażnicy w Radoszówce, podległej 2 kompanii granicznej „Bykowce”. Dnia 1 stycznia 1936 roku został awansowany do stopnia starszego sierżanta.

W 1926 roku został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, a 1928 roku otrzymał odznakę KOP „Za służbę graniczną” (w pierwszym roku przyznawania tej odznaki). Posiadał również inne odznaczenia: Medal Dziesięciolecia Niepodległości, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Honorową Odznakę 62 pp (przyznawaną jako wyraz *cnoty męstwa i ofiarności stanu żołnierskiego złożony na ołtarzu Ojczyzny*), Pamiątkową Odznakę Wojsk Wielkopolskich, Medal za Długoletnią Służbę, Odznakę Grenadierską i inne. Z dniem 5.12.1935 roku wszedł w skład Sądu Koleżeńkiego Podoficerów Batalionu i Szwadronu KOP „Dederkały”. Ukończył wiele kursów z zakresu ochrony granicy w Centralnej Szkole Podoficerskiej w Osowcu oraz był szkolony na III kursie podoficerów granicznych w 26 pp we Lwowie. W 1932 roku ukończył w Warszawie Powszechny Uniwersytet dla Podoficerów Korpusu Ochrony Pogranicza. W 1937 r. został przeniesiony do Bykowiec do komórki wywiadu w Batalionie KOP „Dederkały”.

19 lub 20 września 1939 r. dostał się, wraz z większością oficerów i podoficerów do-

wództwa batalionu, do niewoli sowieckiej. Był więziony w obozie jenieckim w Juży, w Iwanowskiej Obłasci. Stamtąd w październiku został zwolniony i po powrocie do domu, już następnego dnia rano ponownie aresztowany i wywieziony do Jampola. Żona Janina z trójką dzieci: Henrykiem (lat 7), Mirosławem (lat 5) i Marią (lat 2) musiała ratować się natychmiastową ucieczką do Krzemieńca przed aresztowaniem przez NKWD. Dalsze losy pobytu Jana Rubasa w niewoli sowieckiej są rodzinie nieznane.

St. sierż. piech. KOP Jan Rubas figuruje na ukraińskiej liście katyńskiej pod nr 2533 - lista wysyłkowa nr 42 poz. 7.

Opracowano na podstawie materiałów udostępnionych przez Panią **Marię Rubas**

